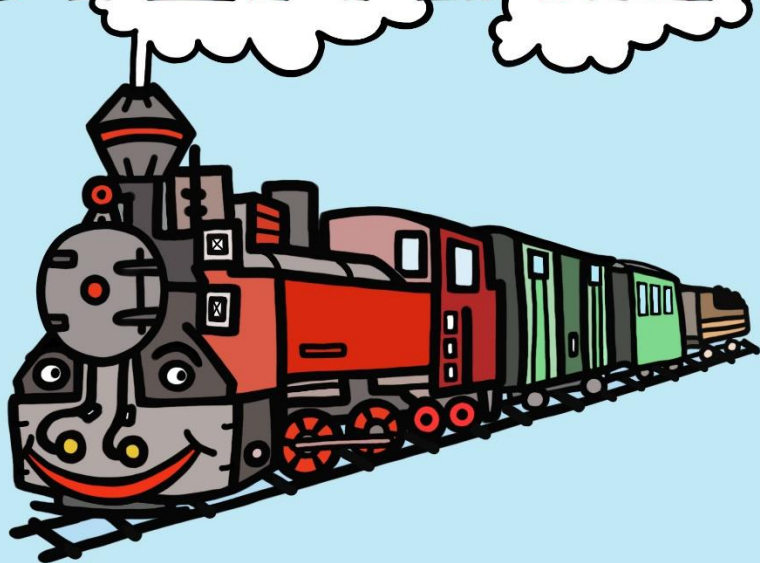

LOKÁLKA ŠTĚPÁNKA

Jana Dohnalová

Ilustrace: Nina Roubíková

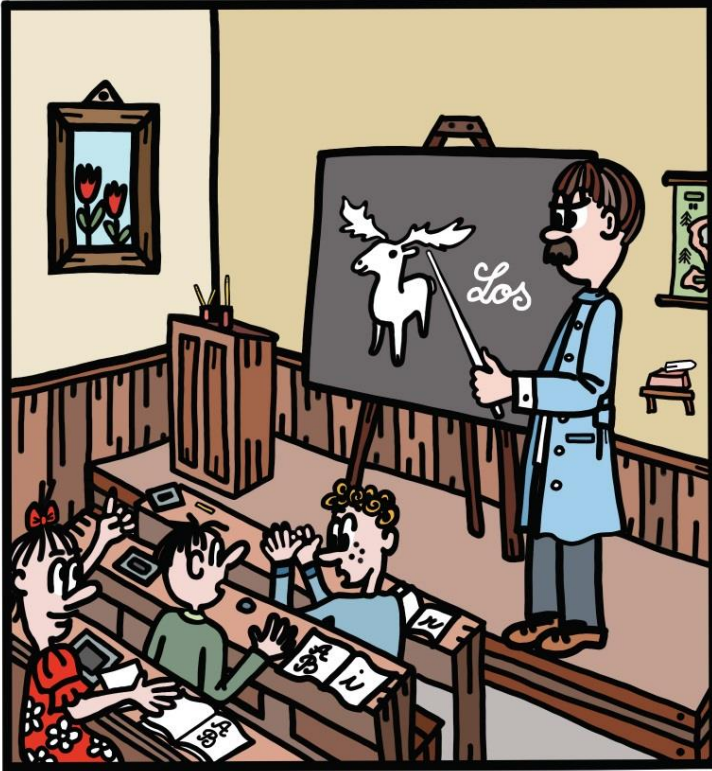
LOKÁLKA ŠTĚPÁNKA

Jana Dohnalová

Ilustrace: Nina Roubíková

VELKÁ ZÁHADA

Všechno to začalo velkou záhadou, úplně stejně jako tenkrát, kdy před miliony let naše sluneční soustava začala velkým třeskem. Akorát, že před velkým třeskem nebylo nic, jenom černočerná tma, zatímco před velkou záhadou tu byla škola.

Jen malá, maloměstská jednotřídka, ale když pomalu a opatrně nahlédneme do okna v přízemí, můžeme vidět, jak pan učitel Kantůrek učí právě přírodopis.

Už před měsícem požádal své žáky, aby si všímali přírody kolem sebe a každý aby si připravil aktualitu dne, když spatří něco zajímavého. Bylo jaro, a tak děti informovaly pana učitele, že viděly prvního špačka anebo první vlaštovku. Hlásily mu každé nové hnízdo vrabců, co v okolí přibylo, ale jednou, zcela nečekaně, se přihlásila Pepička Jarošová sedící ve třetí lavici. Tichá nenápadná dívka, u které to, že se sama bez vyzvání hlásí, bylo něco zcela neobvyklého. Tentokrát se, hned na začátku hodiny, hlásila jako o život.

Pan učitel ji tedy vyzval, aby všem řekla, co má na srdci. A Pepička spustila najednou a nečekaně jako kolovrátek a řekla před celou třídou, že má aktualitu dne, totiž že v jejich lese žije los!

Všechny děti se na ni hned otočily s pusou dokořán, protože tohle nebylo objevení dalšího vrabčího hnízda, tohle bylo něco, co nikdo nečekal. Živého losa tu nikdy nikdo nespatriil, a tak se všem zatajil dech.

„Ale co to povídáš, Pepičko,“ napomenul ji pan učitel Kantůrek, „los je přece zvíře severské, co by dělal u nás, na Vysočině. Ve střední Evropě byl vyhuben už v patnáctém století, ty jsi ho snad, Pepičko, viděla?“ Dívka se zatvářila smutně a zahanbeně.

„Neviděla, pane učiteli,“ přiznala, „zaslechla jsem to, povídá se to u dědečka v koloniálu.“

„No, vidíš, kdyby tu nějaký los byl, určitě bys ho viděla, je to totiž největší zástupce čeledi jelenovitých,“ řekl pan učitel a odebral se na

chvíli do svého kabinetu, hned za stěnou třídy, a přinesl velký obraz obrovského zvířete, vypadajícího jako jelen, ale s podstatně mohutnějším, masivním parožím jako lopaty. Rozroloval obraz po celé tabuli a ukazuje na něj, pronesl: „Los, děti, žije na severu a taky v Asii a v Americe, ale ne u nás, na Vysočině, to je holý nesmysl. U nás žije jen jeho bratranec – srnec obecný.“

Poučil je pan učitel Kantůrek, jak se slušelo a patřilo na jeho povolání, a děti se jako na povel rozesmály.

Pepička se cítila zahanbena, ale přesto trvala na svém. Musí tu být, když se o tom povídá u dědečka v koloniálu.

Tak se stalo, že děti uprosily pana učitele, že se ten den už nebudou učit, ale že půjdou do lesa hledat losa.

Pan učitel si řekl, že koneckonců pobyt na čerstvém vzduchu nemůže dětem uškodit a přírodopis se můžou v lese učit stejně jako ve třídě, dokonce lépe než ve třídě. A tak si všichni sebrali z věšáků kabáty a šlo se.

Když procházeli kolem fary, farářova kuchařka právě vylévala pomeje, protože krátce předtím myla nádobí. A hned se zajímala, kam že to děti dneska jdou. Když se dověděla, že jdou hledat losa do lesa, rychle vhodila kbelík do průjezdu farského dvora, utřela ruce do zástěry a jestli prý by jim nevadilo, že by se k nim přidala, losa totiž ještě v životě neviděla.

Stejně tak reagoval i chalupník Hrouda, jehož domek stál kousek za farou, ani on něco takového v životě neviděl a chtěl být za každou cenu u toho.

Bylo krásné jarní počasí, v koruně dubu zpíval špaček a šlo se jim dobře. Les voněl čerstvě vyrůstajícím jehličím, dokonce zjistili, že už místy vyrostly první jarní houby, ale los... los nikde. Už už si mysleli, že ho objevili, když najednou zašustilo a zapraskalo křoví před nimi ale vyběhl jen statný srnec.

„No, co jsem říkal, srnec ano, ale los,“ zatvářil se skepticky pan učitel a Pepička byla čím dál více smutná z toho, že ji teď spolužáci budou považovat za lhářku. Ona by přitom svatosvatě přísahala, že ráno v dědečkově obchodě slyšela, jak se dva strýcové baví, že v lese viděli toho losa. Říkali, že sem přišel až z Prahy, a pak ještě něco, čemu nerozuměla, a pomyslela si tenkrát, jakou to chudák zvíře muselo urazit dlouhou štreku, protože Praha je přece tak daleko.

Tak děti i ostatní obyvatelé městečka došli až na místo, kde se zrovna stavěla nová železnice. Všude kolem byly pražce, kusy kolejnic a dělníci, kteří to vše dávali dohromady jako obrovskou skládačku. Odpoledne si sem zašel i Pepiččin dědeček na kus řeči s dělníky, kteří chodili k němu do obchodu pro pivo a chleba. Jak tak klábosili, uviděl pan Jaroš svou vnučku Pepičku s tlupou dalších dětí a hned se zajímal, co tady dělají.

„Hledáme losa, dědo, neviděl jsi ho?“ rozběhla se k němu s prosebným pohledem jeho vnučka.

„Losa?“ Zatvářil se nejistě pan Jaroš. „Tady na Vysočině?“ Pepička vypadala na chvíli zmateně.

„Ale ráno v obchodě jste se přece bavili o tom, že je tu v lese a že přišel až z Prahy.“ Pan Jaroš se pustil do smíchu a nebyl k zastavení.

„Dědečku, já tomu vůbec nerozumím,” vzlykla Pepička. I ostatní děti se tvářily zmateně a pan Jaroš, majitel místního koloniálu, svou vnučku objal a řekl: „Ale, Pepičko, tys to všechno popletla. To není los, ale to je přece pan LOS z Prahy a staví nám tu novou železnici.” Pepička se na něho podívala a utřela si nos: „Pan los?”

„Dobrý den, dovoluji, abych se představil, jmenuji se Antonín Los, inženýr, stavitel a geometr, prosím.” Představil se pán v brejličkách, s hustým světlým knírkem pod nosem a vlasy sčesanými přísně dozadu.

„Los, Los, to je ale divné jméno.” mudroval chalupník Hrouda.

„Abych to uvedl na pravou míru, moji předkové náleží k šlechtické rodině Ottů z Losu, vladyckého rodu pocházejícího z Německa. Mým prapředkem byl hejtman táborského vojska, Otík z Losu, který zmizel po bitvě u Lipan zcela beze stopy.”

„Proč šlechtic jako vy nám tu staví železnici?” zajímala se farářova kuchařka, babka Fiálková.

„Vypuknutí cholery v Japonsku mi nedovolilo dokončit mou započatou cestu kolem světa. Bohužel jsem na cestě trávící šest měsíců, o délce devětačtyřicet tisíc kilometrů, utratil šest tisíc korun, do čehož nepočítám náklady na pořízení fotografií, pohlednic a fotoaparátu samotného. Utratil jsem všechny své peníze, bohužel, a tak jsem se musel po návratu zase vrhnout zpátky do práce. Z cest jsem si ale přivezl zvláštní sloučeninu zvanou beton, kterou bych chtěl při této stavbě vyzkoušet.”

Los, co obcestoval celý svět, kroutili všichni hlavou, když se to později doslechli. A že se o tom zpráva začala šířit povážlivě rychle,

jak je to možné, klepali si na hlavu: to není možné, los je přece zvíře severské.

Při řešení té velké záhady našly děti v lese spoustu hub a paní Jarošová všechny pozvala na kulajdu. U Jarošů v kuchyni, osvětlené plamenem petrolejky zavěšené u stropu, musel pan Los všem stále dokola vyprávět, jak cestoval po Americe, což byla pro všechny přítomné země velice vzdálená, stejně jako Měsíc anebo Slunce. Vyprávěl, jak navštívil města Boston, Filadelfie, Baltimore, Washington, Cincinnati, Chicago, Omaha – jména těch měst většina přítomných slyšela poprvé v životě.

Musel ukazovat fotky a dětem se hlavně líbil jeho fotoaparát, zrcadlovka, nejnovější výstřelek módy, který už neměl vysoký dřevěný stativ jako fotoaparát místního fotografa pana Balouna. Byl malý a dal se zavěsit pouze na krk, i když jeho dřevěná skříňka s kovovou cedulkou na boku a vyraženým nápisem Made in USA byla velká a pořádně těžká.

Samozřejmě velký cestovatel nezapomněl zdůraznit, že jeho cesta Amerikou měla významně studijní charakter. Zajímal se především o inženýrské stavby, komunikace a mosty. Všechny tyto své poznatky teď vkládá do toho, aby tu postavil světovou a unikátní železniční trať mezi Jindřichovým Hradcem a Obratání.